

М. М. СЛЮСАРЕВСЬКИЙ, О. І. ГУМЕНЮК, М. С. ДВОРНИК, Л. П. ЧЕРНИШ

СОЦІАЛЬНА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ:

особливості відображення
трансформаційних процесів
у громадській думці
(2014-2018)

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ПОЛІТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

М. М. СЛЮСАРЕВСЬКИЙ, О. І. ГУМЕНЮК,
М. С. ДВОРНИК, Л. П. ЧЕРНИШ

**СОЦІАЛЬНА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ:
ОСОБЛИВОСТІ ВІДОБРАЖЕННЯ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ
ПРОЦЕСІВ У ГРОМАДСЬКІЙ ДУМЦІ
(2014–2018)**

Д о в і д н и к

Київ 2019

Рекомендовано до друку вченою радою
Інституту соціальної та політичної психології НАПН України
(протокол № 14/18 від 20 грудня 2018 р.)

Рецензенти:

Головаха Є. І., член-кореспондент НАН України, доктор філософських наук, професор
Олійник В. В., дійсний член НАПН України, доктор педагогічних наук, професор
Жадан І. В., кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник

Слюсаревський М. М.

С49 Соціальна ситуація в Україні: особливості відображення трансформаційних процесів у громадській думці (2014–2018): довідник / Слюсаревський М. М., Гуменюк О. І., Дворник М. С., Черниш Л. П. – К. : Талком, 2019. – 272 с. ISBN 978-617-7832-08-8

У довіднику вміщено та прокоментовано дані масових опитувань, що проводились Інститутом соціальної та політичної психології НАПН України впродовж п'ятиріччя після Революції Гідності. Ці дані відображають особливості сприйняття суспільством української державності, відомих постатей історичного минулого і сучасності, символічні уявлення та ідеологічні преференції громадян, їхнє ставлення до поточних подій державного і суспільного життя, динаміку соціальної напруженості в суспільстві, кризові явища у сфері довіри до державних і суспільних інститутів у "постмайданний" період, громадську думку щодо розвитку і реформування вітчизняної освіти, геополітичні орієнтації населення, рівень його громадянської компетентності та активності, участь у волонтерському русі.

Адресується політикам, працівникам органів державної влади та місцевого самоврядування, журналістам та науковцям, що досліджують суспільні процеси. Може становити інтерес також для всіх, хто хотів би перевірити власні міркування про те, що відбувається в українському суспільстві, науково достовірними фактами.

УДК 316.6:316.613(035)

Slyusarevskyy M. M.

Social Situation in Ukraine: Peculiarities of Transformational Processes' Reflection in Public Opinion (2014–2018): Handbook / Slyusarevskyy M. M., Humeniuk O. I., Dvornyk M. S., Chernysh L. P., – K. : Talkom, 2019. – 272 p.

The handbook contains and comments on mass surveys conducted by the Institute for Social and Political Psychology of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine during the five years after the Revolution of Dignity. These data reflect the peculiarities of society's perception of Ukrainian statehood, of historical past and present famous personalities; the peculiarities of symbolic representations and ideological preferences of citizens, their attitude to current events of state and public life; the peculiarities of social tension dynamics and crisis phenomena in the sphere of trust to state institutions in the Post-Maidan period; the peculiarities of public opinion on the development and reform of national education, geopolitical orientation of the population, the level of citizens' civic competence and activity, participation in the volunteer movement.

Addressed to politicians, government officials, local government officials, journalists and scholars who study social processes. It may also be of interest to anyone who would like to test their own thinking about what is happening in Ukrainian society with scientifically valid facts.

JD 9712

© Інститут соціальної та політичної психології НАПН України, 2019
© Слюсаревський М. М., Гуменюк О. І., Дворник М. С., Черниш Л. П., 2019

ISBN 978-617-7832-08-8

“ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К.Д. УШИНСЬКОГО”
БІБЛІОТЕКА

З М І С Т

Передмова	10
1. Державна незалежність як історичний вибір українського народу. Ставлення суспільства до заходів з відзначення річниць проголошення незалежності.....	15
<i>Коментар</i>	36
2. Оцінка громадянами ситуації в країні, чинників і можливостей впливу на неї. Рівень соціальної напруженості в суспільстві	41
<i>Коментар</i>	59
3. Ідеологічні преференції та світоглядні орієнтири громадян	63
3.1. Питання української державності, мовної політики, декомунізації, геополітичного вибору України	63
<i>Коментар</i>	71
3.2. Питання війни і миру, національної безпеки	74
<i>Коментар</i>	79
3.3. Питання економічної політики, здійснення реформ.....	82
<i>Коментар</i>	88
3.4. Ставлення до влади та її дій, протестні настрої.....	91
<i>Коментар</i>	97
4. Довіра українців до найважливіших державних та суспільних інститутів.....	101
<i>Коментар</i>	108
5. Громадська думка щодо реформування та розвитку освіти як одного з пріоритетних напрямів гуманітарної політики держави	112
5.1. Загальна характеристика стану вітчизняної освіти та процесу її реформування. Найрезонансніші освітні нововведення	112
<i>Коментар</i>	138
5.2. Особливості розвитку та реформування різних ланок освіти	145
5.2.1. Дошкільна освіта.....	145
5.2.2. Середня освіта	147
5.2.3. Професійно-технічна освіта.....	165
5.2.4. Вища освіта.....	168
<i>Коментар</i>	173

5.3. Новий Закон України “Про освіту”, концепція “Нова українська школа”	182
<i>Коментар</i>	204
5.4. Перебіг вступних кампаній до вищої школи	210
<i>Коментар</i>	221
5.5. Питання протидії корупції у сфері освіти	225
<i>Коментар</i>	231
6. Думки громадян з окремих аспектів зовнішньої політики (українсько-російські відносини, європейська та євроатлантична інтеграція)	235
<i>Коментар</i>	245
7. Громадсько-політична активність населення	250
7.1. Обізнаність щодо розбудови громадянського суспільства та взаємодії з державою	250
<i>Коментар</i>	253
7.2. Залученість до роботи громадських організацій. Волонтерський рух	256
<i>Коментар</i>	260
7.3. Участь у масових акціях	263
<i>Коментар</i>	269

Довідкове видання

Микола Миколайович Слюсаревський
Ольга Ігорівна Гуменюк
Марина Сергіївна Дворник
Людмила Петрівна Черниш

**СОЦІАЛЬНА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ: ОСОБЛИВОСТІ
ВІДОБРАЖЕННЯ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ
У ГРОМАДСЬКІЙ ДУМЦІ
(2014–2018)**

Довідник

Літературне редагування *Т. А. Кузьменко*

Фото для обкладинки взято з відкритих електронних джерел

Адреса Інституту: 04070, м. Київ, вул. Андріївська, 15

Підписано до друку 17.10.2019 р. Формат 60x84/8.
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Обл. вид.арк. 11,3. Ум. друк. арк. 31,6.
Наклад 300 прим. Зам. № 31.11-19.

Видавець і виготовлювач ТОВ "Талком"
93115, м. Київ, вул. Львівська, 23, тел./факс (044)424-40-69, 424-56-26
E-mail: ukraina.vdk@email.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4538 від 17.05.2013 р.